

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

PROJECT – BASED LEARNING IN ENGLISH LANGUAGE STUDIES FOR STUDENTS OF TECHNICAL DISCIPLINES

Стаття присвячена проблемі недостатньої відповідності традиційного навчання англійської мови реальним потребам студентів технічних спеціальностей. Сучасна інженерна сфера вимагає від майбутніх фахівців не лише знання мовних норм, а й уміння застосовувати англійську як робочий інструмент у професійних ситуаціях. Через це виникає потреба у пошуку методів, які поєднують вивчення мови з практичними інженерними завданнями. Одним із таких методів є проєктна діяльність. У роботі здійснено огляд наукових досліджень, присвячених навчальним проєктам. Ідеї навчання через діяльність беруть початок у працях Дж. Дьюї та В. Кілпатріка, які підкреслювали важливість практичного досвіду і створення значущих для студента результатів. Українські науковці також зробили вагомий внесок у цю сферу: вони розглядають метод проєктів як інструмент розвитку іншомовної компетентності, критичного мислення й уміння працювати з фаховою інформацією англійською мовою. Підкреслюється, що в навчанні англійської для технічних спеціальностей проєкти є ефективними завдяки їхній професійній спрямованості, міждисциплінарності та практичності. Такі завдання дають можливість студентам працювати з технічною термінологією, створювати інструкції, готувати презентації, виконувати дослідження та взаємодіяти в командах. У процесі роботи вони використовують цифрові платформи, міжнародні ресурси й інструменти онлайн-комунікації, що додатково формує навички глобальної взаємодії. Не менш важливими є різноманітні класифікації проєктів: за змістом, способом координації, кількістю учасників, формами контактів і тривалістю виконання. Така різноманітність дозволяє адаптувати метод до рівня підготовки студентів і потреб конкретної дисципліни. Приклади ефективних проєктних форм включають міні-дослідження, технічні презентації, міжнародні онлайн-співпраці, створення технічної документації, моделювання стартапів. Вони сприяють розвитку не тільки мовних умінь, а й професійних і соціальних навичок, що є важливими для сучасного інженера. Проєктна діяльність є стратегічно важливим компонентом підготовки майбутніх технічних фахівців. Вона забезпечує інтеграцію мовної та професійної підготовки, підвищує мотивацію студентів, розвиває ключові компетентності та формує готовність до міжнародної комунікації й участі в глобальних інженерних проєктах.

Ключові слова: проєктна діяльність, метод проєктів, англійська мова за професійним спрямуванням, іншомовна професійна компетентність, комунікативна компетентність, міждисциплінарний підхід, професійно орієнтоване навчання, технічна

освіта, критичне мислення, технічна термінологія, міжнародна комунікація, професійна підготовка.

The article addresses the issue of the insufficient alignment between traditional English language instruction and the real needs of students in technical specialties. The modern engineering field requires future professionals not only to possess linguistic knowledge but also to be able to use English as a practical tool in professional contexts. This creates a need for teaching methods that combine language learning with practical engineering tasks, one of which is project-based learning. The article reviews scientific studies devoted to educational projects. The ideas of learning through activity originate from the works of J. Dewey and W. Kilpatrick, who emphasized the importance of practical experience and achieving outcomes that are meaningful for students. Ukrainian scientists have also made a significant contribution to this field: they view the project method as a means of developing foreign language competence, critical thinking, and the ability to work with professional information in English. It is highlighted that in teaching English to technical students, project-based tasks are effective due to their professional relevance, interdisciplinarity, and practical orientation. Such tasks allow students to work with technical terminology, create instructions, prepare presentations, conduct research, and collaborate in teams. During the process, they use digital platforms, international resources, and online communication tools, which additionally foster global interaction skills.

Equally important are the various classifications of projects based on content, coordination style, number of participants, forms of interaction, and duration. This diversity makes it possible to adapt the method to the students' level of preparation and the needs of a specific discipline. Examples of effective project formats include mini-research tasks, technical presentations, international online collaborations, the creation of technical documentation, and startup simulations. These tasks contribute to the development of not only language skills but also professional and social competencies essential for contemporary engineers. Project-based learning is presented as a strategically important component in the training of future technical specialists. It ensures the integration of linguistic and professional training, increases students' motivation, develops key competencies, and prepares them for international communication and participation in global engineering projects.

Key words: project-based learning, project method, English for specific purposes, professional foreign language competence, communicative competence, interdisciplinary approach, professionally oriented education, technical education, critical thinking, technical terminology, international communication, professional training.

УДК 37.018.43

DOI <https://doi.org/10.32782/ip/89.25>

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

Грибеник О.І.,

orcid.org/0009-0006-1357-4355

викладач кафедри іноземних мов технічного спрямування

Львівського національного університету «Львівська Політехніка»

Постановка проблеми у загальному вигляді.

У сучасному освітньому середовищі рівень володіння англійською мовою є ключовою умовою

професійного становлення фахівців технічного профілю. Зростання обсягів міжнародної співпраці, участі в глобальних інженерних проєктах та

доступу до сучасних науково-технічних ресурсів зумовлює необхідність не лише загальної іншомовної підготовки, а й формування здатності використовувати англійську мову як інструмент професійної діяльності. Проте традиційні підходи до навчання іноземної мови у закладах вищої освіти здебільшого орієнтовані на опанування мовних норм і комунікативних умінь загального характеру, що не повною мірою відображає реальні потреби студентів технічних спеціальностей.

Водночас метод проєктної діяльності дедалі частіше розглядається як ефективний спосіб подолання цього протиріччя, оскільки забезпечує поєднання мовної практики з вирішенням професійно орієнтованих завдань. Незважаючи на активний розвиток досліджень у царині іншомовної професійної підготовки, питання системного впровадження проєктної діяльності у процес навчання англійської мови майбутніх інженерів та техніків залишається недостатньо дослідженим. Зокрема, потребують уточнення дидактичні умови, методичні підходи, форми організації та критерії оцінювання результатів такої діяльності.

Таким чином, актуальною є наукова проблема, що полягає у визначенні можливостей, переваг та особливостей застосування проєктної діяльності як ефективного методу формування іншомовної професійної компетентності студентів технічних спеціальностей. Її розв'язання сприятиме удосконаленню методики навчання англійської мови у технічних ЗВО та підвищенню якості підготовки майбутніх фахівців до професійної комунікації в міжнародному середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика використання проєктної діяльності у процесі навчання англійської мови має ґрунтовне теоретичне підґрунтя та активно розвивається у світовій і вітчизняній педагогічній науці. Початком формування цього напрямку вважають праці Дж. Дьюї, який визначив навчання через діяльність ключовою умовою розвитку мислення та формування практичних умінь [1, с. 25–38]. У його концепції досвід виступає основним джерелом навчання, а освітній процес має орієнтуватися на створення реальних або наближених до реальних ситуацій, що забезпечує природну мотивацію та активне залучення студентів. Ці ідеї набули подальшого розвитку у працях В. Кілпатріка, котрий запропонував власну модель методу проєктів, наголошуючи на необхідності поєднання теорії та практики та важливості значущого результату для студента [2].

У сфері методики викладання іноземних мов значний внесок у вивчення проєктної діяльності зробили українські дослідники. Так, Н. Бориско розглядає метод проєктів як інструмент розвитку іншомовної комунікативної компетентності та інтеграції мовних умінь із професійно орієнтованим змістом [3]. Дослідниця підкреслює, що проєктна

діяльність створює умови для реального застосування англійської мови у практичних і науково-технічних ситуаціях.

У працях О. Бігич та С. Ніколаєвої наголошено на комплексному характері методу проєктів, що забезпечує розвиток рецептивних, продуктивних та інтерактивних видів мовленнєвої діяльності студентів технічних спеціальностей [4, с. 145–162]. Науковці також акцентують на зростанні ролі дослідницьких умінь, критичного мислення та академічної комунікації у процесі проєктної роботи.

У контексті англійської мови за професійним спрямуванням вагомими є положення, викладені у праці Т. Гатчинсона та А. Вотерса, які підкреслюють необхідність орієнтації навчання на потреби конкретної професійної галузі й майбутньої діяльності студентів [5, с. 15–35]. У цьому аспекті метод проєктів розглядається як ефективний інструмент формування функціональної, а не формальної мовної компетентності.

Питання класифікації навчальних проєктів систематизовано у дослідженні А. Соколової, яка виокремлює різні типи проєктів за змістом, формою організації, кількістю учасників і тривалістю [6]. Така розгалужена класифікація дозволяє адаптувати проєкти до конкретних навчальних цілей у технічній освіті.

Окрему групу досліджень становлять праці, присвячені розвитку професійних компетентностей майбутніх інженерів і техніків. Зокрема, підкреслюється, що впровадження проєктної діяльності сприяє формуванню навичок командної взаємодії, вміння працювати з технічною інформацією англійською мовою, презентувати результати, створювати технічну документацію та налагоджувати міжнародну комунікацію. Саме ці компетентності визначають здатність майбутніх фахівців інтегруватися у глобальний інженерний простір.

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що хоча метод проєктів ґрунтовно досліджений у педагогічній теорії, питання його цілеспрямованого та системного застосування у навчанні англійської мови студентів технічних спеціальностей потребує подальшого опрацювання. Недостатньо вивченими залишаються питання дидактичних умов, оптимальних моделей реалізації, критеріїв оцінювання результатів та інструментів інтеграції проєктів у професійно орієнтовані курси англійської мови. Саме ці напрями визначають перспективи сучасних наукових досліджень у сфері викладання англійської мови у технічних ЗВО.

Метою статті є комплексне дослідження педагогічного потенціалу проєктної діяльності у процесі навчання англійської мови студентів технічних спеціальностей; з'ясування її впливу на формування іншомовної комунікативної та професійної компетентностей; визначення умов, за яких проєктна діяльність сприяє підвищенню ефективності

навчального процесу; а також обґрунтування методичних підходів і моделей інтеграції проєктних завдань у зміст професійно орієнтованих курсів англійської мови. Основна увага у статті приділяється аналізу методичних можливостей проєктної діяльності в навчанні англійської мови студентів технічних спеціальностей, визначенню її ролі у формуванні іншомовних професійних умінь, дослідницьких навичок, критичного мислення та здатності до командної взаємодії. Особливий акцент робиться на обґрунтуванні педагогічних умов ефективного впровадження проєктної діяльності, розробленні оптимальних форм та моделей її інтеграції до професійно орієнтованих курсів англійської мови, а також на формулюванні критеріїв оцінювання результатів проєктної роботи студентів.

Виклад основного матеріалу. Метод проєктів у вивченні англійської мови студентами технічних спеціальностей розглядається як одна з найбільш ефективних форм організації освітнього процесу. Його сутність полягає у створенні умов для активної діяльності студентів, спрямованої на розв'язання реальних або наближених до професійних завдань. У цьому методі поєднується практичний досвід, дослідницький підхід та комунікативна взаємодія. Аналіз науково-педагогічних досліджень дає змогу виокремити кілька підходів до класифікації навчальних проєктів. Найчастіше вони поділяються за такими критеріями: домінуючий метод, зміст, форма координації, тип контактів, кількість учасників і тривалість виконання. **За домінуючим методом** розрізняють: *ознайомлювально-інформаційні* – спрямовані на пошук і узагальнення даних з певної теми, формують уміння працювати з автентичними джерелами та презентувати інформацію англійською мовою; *дослідницько-пошукові* – передбачають вирішення навчальних або наукових завдань через іноземну мову, активізують критичне мислення і навички аналізу; *практико-орієнтовані* – зосереджені на створенні продукту, корисного у професійній діяльності студентів (технічні інструкції, описи технологічних процесів тощо); *ігрові* – базуються на рольових завданнях, які моделюють реальні ситуації професійної чи академічної комунікації. З практичної точки зору, метод проєктів дозволяє реалізувати так звану «ситуаційну компетентність» – коли студент навчається в контексті конкретної професійної ситуації. Наприклад, виконуючи завдання з проєктування автоматизованих систем або робототехнічних модулів, студент одночасно вивчає англійську термінологію, формулює технічні інструкції та готує англomовну презентацію. Такий підхід забезпечує інтеграцію лінгвістичних, технічних та комунікативних компетентностей. Проєктна діяльність стимулює використання цифрових платформ і онлайн-ресурсів: спільна робота у хмарних документах, участь

у міжнародних форумах, створення технічних блогів англійською. Це дозволяє студентам не тільки практикувати мову, а й набувати навичок дистанційної колаборації та міжкультурної комунікації [6].

За змістом проєкти бувають *монопредметні* – пов'язані з однією дисципліною, наприклад, граматичним аналізом та *міжпредметні* – інтегрують знання з кількох навчальних курсів, що особливо важливо у немовних ЗВО. **За типом координації** розрізняють *відкриті* – із залученням викладача чи координатора та *закриті* – повністю самостійна робота студентів. **За типом контактів** можна виділити *міжнародні* – за участю іноземних студентів, *регіональні* – в межах однієї країни, *інституційні* – в межах університету та *групові* – в межах однієї навчальної групи. **За кількістю учасників** проєкти поділяються на *індивідуальні*, *парні* та *групові*. **За тривалістю виконання** виокремлюють *короткострокові*, *середньострокові* та *довгострокові* проєкти. Різноманітність класифікацій підтверджує гнучкість методу проєктів, що дозволяє адаптувати його до конкретних освітніх завдань та рівня підготовки студентів.

Застосування проєктної діяльності у процесі вивчення англійської мови студентами технічних спеціальностей має низку визначальних характеристик: по-перше, вона забезпечує **професійну спрямованість навчання**, адже тематика завдань тісно пов'язана з фаховою підготовкою. Це дозволяє поєднувати засвоєння іншомовних знань із розвитком професійних компетентностей – наприклад, робота над проєктами з відновлюваної енергетики чи робототехніки англійською мовою. Вивчення мови в такому контексті стає не самоціллю, а засобом здобуття фахових знань [3]. По-друге, метод проєктів відзначається **міждисциплінарністю**, оскільки потребує залучення знань із технічних, природничих та гуманітарних дисциплін [4]. У такому контексті англійська мова постає не лише як навчальний предмет, а як інструмент інтеграції знань і комунікації. По-третє, реалізація проєктів сприяє розвитку **soft skills**: уміння працювати в команді, критично мислити, планувати діяльність, презентувати результати та аргументовано відстоювати власну позицію. Як зазначають Т. Гатчинсон та А. Вотерс [5, с. 45], поєднання мовної практики з формуванням комунікативних і соціальних навичок робить метод проєктів особливо ефективним для навчання з професійною орієнтацією. Також не менш важливою є **мотивація** – коли студенти отримують можливість працювати над реальними проблемами, що безпосередньо підвищує інтерес до навчання та стимулює самостійність у здобутті знань.

Практика показує, що у процесі навчання англійської мови студентів технічних спеціальностей найбільш результативними є: *міні-дослідження* – створення англomовних постерів або буклетів про

інноваційні технології, до прикладу, у будівництві чи машинобудуванні; *технічні презентації* – підготовка мультимедійних виступів англійською мовою з актуальних тем спеціальності; *онлайн-колаборації* – виконання спільних проєктів зі студентами інших університетів; *практичні завдання* – розробка інструкцій користувача, технічних описів чи аналітичних звітів англійською; *імітаційні стартапи* – моделювання бізнес-проєктів з подальшою презентацією результатів англійською мовою перед умовними інвесторами. Такий підхід дозволяє оцінювати не лише мовну компетентність, а й уміння студента інтегрувати знання з різних дисциплін, працювати у команді, розв'язувати проблеми та приймати рішення у реальному чи наближеному до професійного контексті. Це робить навчальний процес більш прикладним і наближеним до реальних умов майбутньої професійної діяльності. Реалізація таких завдань забезпечує формування іншомовної комунікативної компетентності у поєднанні з професійними навичками, а також готує студентів до участі у міжнародних науково-технічних проєктах.

Висновки. Проведене дослідження підтверджує, що метод проєктної діяльності є ефективним інструментом у навчанні англійської мови студентів технічних спеціальностей. Він поєднує мовну підготовку з професійною орієнтацією, сприяє розвитку міждисциплінарного мислення та формуванню навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності. Метод проєктів дозволяє інтегрувати знання з англійської мови та технічних дисциплін, створюючи навчальне середовище, максимально наближене до реальних умов професійної комунікації. Сприяє комплексному розвитку іншомовної

компетентності – слухання, говоріння, читання та письма – що підтверджується працями українських методистів. [3,4] Проєктна діяльність формує навички командної роботи, управління часом, навички критичного мислення, навички презентації та міжкультурної комунікації, які є визначальними на сучасному ринку праці. [6] Також застосування цього методу підвищує мотивацію студентів до навчання, оскільки завдання мають прикладну спрямованість і безпосередньо пов'язані з майбутньою професією.

Отже, метод проєктів є не лише дидактично доцільним, але й стратегічно важливим для підготовки конкурентоспроможних фахівців технічних спеціальностей, здатних ефективно взаємодіяти в умовах глобалізованого освітнього та професійного середовища.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бігич, О. Б., Ніколаєва, С. Ю. Методика викладання іноземних мов у вищій школі. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
2. Бориско, Н. Ф. Проєктна діяльність як засіб розвитку іншомовної компетентності студентів. *Іноземні мови*, 2011, № 3, с. 12–18.
3. Соколова, І. В. Проєктний метод як засіб формування іншомовної комунікативної компетентності студентів економічних спеціальностей. *Вісник СумДУ. Серія «Філологія»*, 2010, № 2. С. 3–6.
4. Dewey, J. *Experience and Education*. New York : Touchstone, 1997. 91 p.
5. Hutchinson, T., Waters, A. *English for Specific Purposes: A Learning-Centered Approach*. Cambridge : Cambridge University Press, 1987. 183 p.
6. Kilpatrick, W. H. *Foundations of Method: Informal Talks on Teaching*. New York : Macmillan, 1925. 383 p.

Дата першого надходження рукопису до видання: 18.11.2025
 Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 30.12.2025
 Дата публікації: 30.12.2025